

“ တီဘီလူနာဆေးစားမပျက်ရေး အားလုံးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေး”
သုတေသနစာတမ်း အစီရင်ခံစာတင်ပြချက်

ဒေါက်တာ ဝတ်မုံ
ဒုတိယပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူး
မွန်ပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန

နိဒါန်း (Introduction)

- စီမံချက်ဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသောရောဂါကြီးသုံးမျိုးဖြစ်သည့်ခုခံ/ကျကာလသားရောဂါ၊ တီဘီရောဂါ၊ ငှက်ဖျား ရောဂါများ အနက် တီဘီရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းသည် အခက်အခဲများစွာကို ကျော်လွှားလျက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း များစွာကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။
- သို့သော်မြန်မာနိုင်ငံတွင် တီဘီရောဂါသည် အဓိကကျန်းမာရေးပြဿနာတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိလျက်ရှိနေပြီး ကမ္ဘာ့တီဘီရောဂါအဖြစ်အများဆုံး (၂၂)နိုင်ငံတွင် ပါဝင်သကဲ့သို့ ဆေးယဉ်ပါး တီဘီရောဂါ အဖြစ်အများဆုံး (၂၇)နိုင်ငံ တွင်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ပြင်တီဘီ/အိပ်ချ်အိုင်ဗီအဖြစ်အများဆုံး (၄၁) နိုင်ငံတွင် လည်းပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။
(ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် ဆေးယဉ်ပါးတီဘီလက်စွဲစာအုပ်)
- ဆေးယဉ်ပါးမှု အချက်အလက်များအနေဖြင့် မွန်ပြည်နယ် (၁၀) မြို့နယ်၌(Multi-Drug Resistance Tuberculosis Cases, MDR-TB) လူနာ၂၀၁၆-ခုနှစ်အထိ (၁၀၉)ဦးရှိပြီး (၇) ယောက်သေဆုံး၍ လက်ရှိ ကုသမှုခံယူနေသော အရေအတွက်မှာ (၁၀၀) ဦးဖြစ်ပါ သည်။ (**Source- မွန် တီဘီရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးဌာန)**
- တီဘီဆေးများ၏ စွမ်းရည်မည်မျှပင်မြင့်မားလာသော်လည်း ဆေးသောက်လိုက်နာမှု အားနည်းခြင်း (Poor compliance)သည် တီဘီရောဂါကြောင့် သေဆုံးမှုများပြားခြင်း၊ နာတာရှည်ခံစားရခြင်း၊ ဆေးဝါးယဉ်ပါးခြင်း၊ သူတစ်ပါး အားကူးစက်ခြင်းစသည် ဆေးသောက်ပျက်ကွက်သူများသာမက အခြားသူများကို ခံစားရစေပါသည်။
- လူနာ၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေ၊ဆေးအပေါ်ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက်နှင့်စိတ်ကျန်းမာရေးအခြေအနေ၊ စားဝတ်နေရေး၊ မိသားစုနှင့်မိတ်ဆွေများထံမှရနိုင်မည့် ကူညီပံ့ပိုးမှုများ၊ အလုပ်အကိုင်ဝင်ငွေ အခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများအပေါ် အားကိုးယုံကြည်မှုသည်လည်း လူနာများကိုဆေး သောက်မှုန်ကန်စေ

နိဒါန်း (Introduction)

ကျန်းမာရေးနှင့်ပြည်ထောင်စုအားကစားဝန်ကြီးဒေါက်တာမြင့်ထွေးမှလည်း

“ကျန်းမာရေးပညာရှင်များအနေနှင့် အမြဲထည့်သွင်းစဉ်းစားရမယ့် အရေးကြီးတဲ့အချက်ကတော့ ကျန်းမာရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ (သို့)ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ အများပြည်သူ သို့မဟုတ် ဆေးရုံတက်ရောက်ကုသမှုခံယူနေရတဲ့ လူနာတွေဘက်က ကြည့်မြင်ခံစားတတ်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် ကျန်းမာရေး ပညာရှင်တွေဘက်က ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်ကဘဲ ပိုအလေးပေးကြည့်တဲ့အတွက် ဒီအချက်ကို သတိမမူဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။ ဒီလိုပြည်သူလူထု သို့မဟုတ် ဆေးရုံတက်ရောက်ကုသမှု ခံယူနေရတဲ့ လူနာတွေရဲ့ အသံ ၊ သူတို့ရဲ့ အတွေးအမြင်တွေကို ရှေးတန်းတင် စဉ်းစားဖို့ အလွန်အရေးကြီးလှပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေရဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်တွေဟာ ပြည်သူ လူထုကို အမြဲတမ်း ဦးထိပ်ထားရပါမယ်”။ (၂၀၁၆-ခုနှစ်၊ အတွဲ(၁)အမှတ်(၂) ကျန်းမာရေးနှင့်

အားကစားဝန်ကြီး ဌာန သတင်းလွှာ အမှာစကားမှ ကောက်နုတ်ချက်)

- သို့ဖြစ်ပါ၍ တီဘီရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝေဒနာရှင်များ၏ အသိပညာ ဗဟုသုတ၊ ထင်မြင်ချက်နှင့်အလေ့အကျင့်များ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ အပေါ် ပြည်သူ လူထု၏ အမြင်တို့မှာ လွန်စွာအရေးကြီးလှပါသည်။
- ၎င်းတို့ကို ဖော်ထုတ်နိုင်မှသာလျှင် တီဘီရောဂါစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အခက်အခဲများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြုသောမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တီဘီဆေးစားလူနာများ ဆေးစားမပျက်စေရေးအတွက် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို သိရှိလာပြီး ပိုမို ထိရောက် ကောင်းမွန်သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို ရရှိနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ဤသုတေသနစာတမ်းအား ပြုစုတင်ပြရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက်များ

Objectives

ရည်မှန်းချက်များ (Objectives)

ယေဘုယျရည်မှန်းချက် (General Objective)

တီဘီလူနာများ ဆေးစားမပျက်စေရေးအတွက် တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ ဗဟုသုတ၊ အလေ့အကျင့်၊ သဘောထားထင်မြင်ချက်၊ တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ

ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ လိုအပ်ချက်၊ အားသာချက်အားနည်းချက်များ၊ စသည်တို့ကို လေ့လာပြီး

ဆေးစားပျက်ကွက်စေသော အကြောင်း အရင်းများ ကို ဖော်ထုတ်၍ ပိုမိုထိရောက်သော နည်းဗျူဟာများကို ချမှတ်နိုင်ပြီး တီဘီရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေး လုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်။

ရည်မှန်းချက်များ (Objectives)

ဝိသေသရည်မှန်းချက်များ (Specific Objectives)

- တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ နောက်ခံအချက်အလက်များနှင့် ဗဟုသုတ၊ သဘောထား ထင်မြင်ချက်၊ အလေ့အကျင့်အား ဦးစွာပမာဏ ဆန်းစစ်ရန်၊
- တီဘီဆေးကုသမှုခံယူရန်အတွက် ပျက်ကွက်စေနိုင်သော အကြောင်းအရင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊
- တွေ့ရှိချက်များပေါ်မူတည်၍ တီဘီဆေးဝါးကုသမှုအောင်မြင်ရန်လိုအပ်ချက်များ
: အားပိုမိုသိရှိလာ၍ ထိရောက်သော ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။

သုတေသနနည်းစနစ်

Research Methodology

သုတေသန နည်းစနစ် (Research Methodology)

လေ့လာမှုပုံစံ (Study Design)

- ❖ Cross-Sectional Descriptive Study

လေ့လာမှုနယ်မြေ (Study Area)

- ❖ မွန်ပြည်နယ်(၁၀)မြို့နယ်အတွင်းရှိ တီဘီလူနာများအားလုံးကို ကိုယ်စား ပြုသော တီဘီဆေးစားလူနာများ

လေ့လာသောလူဦးရေ (Study Population)

- ❖ တစ်မြို့နယ်မှ (၃၀)ဦးစီရွေးချယ်၍ (Convenient Seletion) ဖြင့် စုစုပေါင်း (၃၀၀)ဦး

လေ့လာမှုကာလ (Study Period)

- ❖ ၂၀၁၆ - ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှ ဒီဇင်ဘာလ အထိ

လေ့လာမှုနည်းစနစ် (Study Method)

- ❖ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသော မေးခွန်းပုံစံများ (Structured questionnaires)ကို အသုံးပြုခြင်း။ ပြည်နယ်တီဘီရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး ဌာနမှ တီဘီဆေးစား လူနာ အယောက်(၂၀)အား ကြိုတင် လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်း ။

သုတေသန နည်းစနစ် (Research Methodology)

လေ့လာသူအရေအတွက်တွက်ချက်ခြင်း (Sample size determination)

$$N = \frac{z^2 1-p}{d^2}$$

N = အနည်းဆုံးလိုအပ်သောလေ့လာသူအရေအတွက်

Z = Standard normal deviation at 95% of confidence interval

သုတေသနအတွက်ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှုကိန်းညွှန်း

P = 75% (တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ မှန်ကန်သည့်ဗဟုသုတ၊

သဘောထားခံယူချက်နှင့် အလေ့အကျင့်များသိရှိလိုက်နာမှုနှုန်း)

d = 5% (Degree of absolute precision)

$$z = 1.96$$

$$p = 0.75$$

$$d = 0.0025$$

သုတေသန နည်းစနစ် (Research Methodology)

Non Probability Sampling Procedure

- မြို့နယ် (၁၀)မြို့နယ်အား ရွေးချယ်ခြင်း။
- ၎င်း(၁၀)မြို့နယ်တွင် မှတ်ပုံတင်စာရင်းသွင်းထားသော တီဘီဆေးစားလူနာများ အနက် မှ လေ့လာဆဲကာလအတွင်း ဆေးလာယူသူများအနက်မှ အဆင်ပြေ၍လေ့လာမှုကိုသဘောတူသည့်သူများက တစ်မြို့နယ်မှ (၃၀)ဦးစီ ရွေးချယ်၍ စုစု ပေါင်း(၃၀၀)ဦး

သုတေသန အချက်အလက်များ စုဆောင်းမှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုနည်းစနစ် (Survey Method, Data Collection Tools)

- ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသော မေးခွန်းပုံစံများ (Structured Questionnaire)ကို အသုံးပြု၍ ကျင့်ဝတ်လိုက်နာမှု ဆိုင်ရာအပိုင်းများကို ရှင်းပြပြီး သဘောတူသည့် တီဘီ ဆေးစားလူနာများကိုသာ ရွေးချယ်ခြင်း။

သုတေသန နည်းစနစ် (Research Methodology)

သုတေသနအချက်အလက်များ တွက်ချက်ခြင်း (Data Analysis)

- ❖ မေးခွန်းလွှာများပြည့်စုံစွာ ဖြေဆိုထားမှုရှိ/မရှိ (Completeness) စစ်ဆေးခြင်း။
- ❖ ဖြေဆိုသူ၏ အချက်အလက်များ သင့်တော်ဆီလျော်မှု ရှိ/မရှိ (Inconsistency) စစ်ဆေးခြင်း
- ❖ မေးခွန်းလွှာ ဖြေဆိုသူများအား လျှို့ဝှက်နံပါတ် စဉ်တပ်ခြင်း (Coding)။
- ❖ ကွန်ပျူတာကို အသုံးပြု၍ အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းကာစီစစ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း (Data Entry and Analysis)။
- ❖ အသုံးပြုသည့် software – SPSS 21.0 42
- ❖ တွေ့ရှိချက်များအား သင့်လျော်ရာ ဇယားများ (Tables) □ သရုပ်ဖော်ပုံများ (Figures)အသုံးပြု၍ ကြိမ်နှုန်း (Frequency) □ ရာခိုင်နှုန်း (Percentage) များဖြင့် သုံးသပ်ဖော်ပြခြင်း။

သုတေသန နည်းစနစ် (Research Methodology)

ကျင့်ဝတ်လိုက်နာမှု (Ethical Consideration)

- ❖ မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူများအားလုံးအား မဖြေဆိုမီအချိန်တွင် သုတေသန ပြုလုပ်ရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များ (Research Objective)၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုဆောင်ရွက်ပေးထားခြင်းများ (Confidentiality) ကို နှုတ်ဖြင့်ရှင်းလင်း ခြင်း။
- ❖ စာဖြင့်လည်းမေးခွန်းလွှာပေါ်တွင် ထည့်သွင်းရေးသား ဖော်ပြထားခြင်း။
- ❖ သုတေသနပြုလုပ် ရာတွင် ဖြေဆိုမည့် တီဘီဆေးစား လူနာများကိုလည်း သဘောတူညီချက် ရပြီးမှသာ ဖြေဆိုစေခြင်း။
- ❖ ဖြေဆိုထားချက်များအားလုံးသည် ဖြေဆိုသူ၏ သဘောဆန္ဒအလျောက် ဖြစ်ပြီး မဖြေဆိုလိုပါကလည်း ငြင်းဆန်နိုင်ခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

Findings

ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ခံအချက်အလက်များ

၁။ ဖြေဆိုသူများ၏ ကျား/မ ခွဲခြားမှုပြဇယား

ဖြေဆိုသူ	ကြိမ်နှုန်း	ရာခိုင်နှုန်း
ကျား	၂၁၀	၇၀.၀
မ	၉၀	၃၀.၀
စုစုပေါင်း	၃၀၀	၁၀၀.၀

ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များ

၂။ ဖြေဆိုသူများ၏ အသက်အုပ်စုပြုဇယား

အသက်အုပ်စု(နှစ်)	ကြိမ်နှုန်း	ရာခိုင်နှုန်း
၁၅-၃၀	၈၀	၂၆.၇
၃၁-၄၅	၁၇၈	၅၉.၃
၄၆နှင့်အထက်	၄၂	၁၄.၀
စုစုပေါင်း	၃၀၀	၁၀၀.၀

ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များ

၃။ ဖြေဆိုသူများ၏ လူမျိုးပြဇယား။

ဖြေဆိုသူ	ကြိမ်နှုန်း	ရာခိုင်နှုန်း
ဗမာ	၁၅၅	၅၁.၇
မွန်	၉၉	၂၉.၆
ကရင်	၃၁	၁၀.၃
ရခိုင်	၁	၀.၃
အိန္ဒိယ	၁	၀.၃
အခြား	၁၃	၃.၈
စုစုပေါင်း	၃၀၀	၁၀၀.၀

ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များ

၄။ ဖြေဆိုသူများ၏ ပညာသင်ကြားခြင်း အခြေအနေပြဇယား

ဖြေဆိုသူ	ကြိမ်နှုန်း	ရာခိုင်နှုန်း
ပညာသင်ကြားဖူးခြင်း မရှိ	၃၀	၁၀.၀
မူလတန်း	၁၃၇	၄၅.၆
အလယ်တန်း	၇၄	၂၄.၇
အထက်တန်း	၄၂	၁၄.၀
တက္ကသိုလ်/ကောလိပ်	၈	၂.၇
ဘွဲ့ရ	၇	၂.၃
ဖြေကြားခြင်းမရှိ	၂	၀.၇
စုစုပေါင်း	၃၀၀	၁၀၀.၀

ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ခံ အချက်အလက်များ

၅။ ဖြေဆိုသူများ၏ မိသားစု ဝင်အရေအတွက် အခြေအနေ ခွဲခြားမှုပြဇယား။

ဖြေဆိုသူ	ကြိမ်နှုန်း	ရာခိုင်နှုန်း
၅ယောက်နှင့်အောက်	၂၂၅	၇၅.၀
၅ယောက်နှင့် ၁၀ယောက်	၇၀	၂၃.၃
၁၀ယောက်နှင့်အထက်	၅	၁.၇
စုစုပေါင်း	၃၀၀	၁၀၀.၀

ဖြေဆိုသူများ၏ ဗဟုသုတ၊ သဘောထားထင်မြင်ချက်များ

	ဆေးပတ်ပြည့် ရန်သောက်ရ မည့်လ အဖြေမှန် (၆/၈)		ရိုးရာအယူအဆ		ကုသပျောက် ကင်း နိုင် ဟု ထင်မြင် ခြင်း		မကောင်းဆိုးဝါးရောဂ ၂ဟုထင်မြင်ခြင်း		မျိုးရိုးဗီဇရောဂါဟု ထင်မြင်ခြင်း	
	သိ	မသိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ
ကြိမ်နှုန်း	၂၉၅	၂	၁၇	၂၇၅	၂၆၃	၃၃	၂၇	၂၆၈	၂၄	၂၆၉
ရာခိုင်နှုန်း	၉၈.၃	၀.၇	၅.၇	၉၁.၇	၈၇.၇	၁၁.၁	၉.၀	၈၉.၃	၈.၀	၈၉.၇

ရိုးရာအယူအဆ

ဘေးထွက်ဆိုးကျိုး နှင့် အန္တရာယ်များသည် တိုင်းရင်း ဆေးဝါး များ ကဲ့သို့ မကောင်းမွန် ၊ တီဘီရောဂါဆေးများသည် သေစေနိုင်သည်

တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ အလေ့အကျင့်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကဏ္ဍများအား ဆန်းစစ်ခြင်း

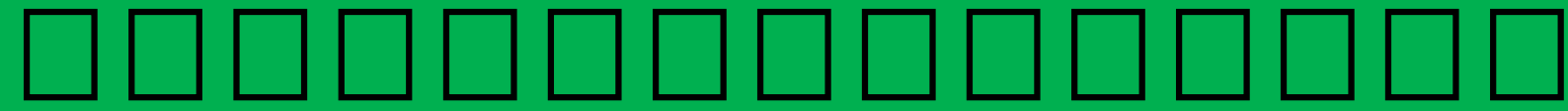
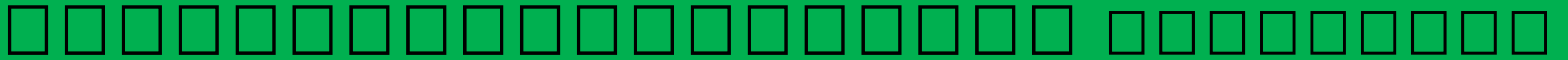
	ပြောင်းရွှေ့ အကြောင်းကြား		(၆/၈)လ မပျက်မကွက်		ရောဂါလက္ခဏာ များ လျော့နည်းရပ်ဆိုင်း	
	ရှိ	မရှိ	သောက်နိုင်	မသောက်နိုင်	ရပ်ဆိုင်းရှိ	မရှိ
ကြိမ်နှုန်း	၂၇၉	၁၈	၂၆၅	၃၁	၃၈	၂၅၈
ရာခိုင်နှုန်း	၉၃.၀	၆.၀	၈၈.၃	၁၀.၃	၁၂.၇	၈၆.၀

တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှုနှင့် ပတ်သက်သည့်ကဏ္ဍများအား ဆန်းစစ်ခြင်း

	ကူးစက်မှုကာကွယ်ခြင်း ဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်		ကုသမှု သတင်း အချက်အလက်		ပုံမှန်သောက်သုံးရန် အရေးကြီး	
	ရ	မရ	ရ	မရ	ရ	မရ
ကြိမ်နှုန်း	၂၅၈	၃၂(၁၀)	၂၇၃	၂၂(၅)	၂၉၅	၂(၃)
ရာခိုင်နှုန်း	၈၆.၀	၁၀.၇	၉၁.၀	၇.၃	၉၈.၃	၀.၇

တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ လူမှုရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ကဏ္ဍများအား ဆန်းစစ်ခြင်း

	ကိုယ်ပိုင်အိမ်		စိတ်ရောဂါ		အရက်စွဲ	
	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ
ကြိမ်နှုန်း	၉၆	၂၀၁	၁၇	၂၇၈	၁၆	၂၇၇
ရာခိုင်နှုန်း	၃၂	၆၇	၅.၆	၉၂.၅	၂၇၇	၉၂.၃

	ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ		ကူညီစောင့်ရှောက်သူ		(DOTs Provider)	
	ရိ	မရိ	ရိ	မရိ	ရိ	မရိ
ကြိမ်နှုန်း	၂၃၁	၆၄	၂၄၁	၅၅	၂၀၂	၉၆
ရာခိုင်နှုန်း	၇၇.၀	၂၁.၃	၈၁.၃	၁၈.၇	၆၇.၃	၃၂.၀

ကြည့်ရှုကုသပေးသူ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၏ ဆက်ဆံမှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးနှင့်ပတ်သက်၍

ကျေနပ်ခြင်းရှိ/မရှိ ဆန်းစစ်ခြင်း

	ဆေးခန်းအကျယ်အဝန်း		ဆေးခန်းဖွင့်ချိန်		စောင့်ဆိုင်းတန်းစီ		ဝန်ထမ်း		ဆရာဝန်	
	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ	ရှိ	မရှိ
ကြိမ်နှုန်း	၂၆၆	၂၇	၂၈၉	၅	၂၈၂	၁၂	၂၈၇	၇	၂၉၁	၂
ရာခိုင်နှုန်း	၈၈.၇	၉.၀	၉၆.၃	၁.၇	၉၄.၀	၄.၀	၉၅.၇	၂.၃	၉၇.၀	၀.၇

ယဉ်ကျေးမှုလေ့လာတွေ့ရှိချက်

နောက်ခံအချက်အလက်

&

အခက်အခဲများ

ယှဉ်တွဲလေ့လာတွေ့ရှိချက်

မိသားစုတစ်လပျမ်းမျှဝင်ငွေနှင့် ဆေးကုသမှုခံယူရန် ငွေကြေးတတ်နိုင်မှု ရှိ/မရှိ ယှဉ်တွဲ လေ့လာချက်

မိသားစုတစ်လ ပျမ်းမျှဝင်ငွေ	ဆေးကုသမှုခံယူရန် ငွေကြေးတတ်နိုင်မှု ရှိ/မရှိ			Chi-Square Tests
	ရှိ	မရှိ	မဖြေ	
၅သောင်း အောက်	၁	၂	၀	P value: 0.000
၅သောင်းနှင့် ၁သိန်းအထိ	၃၆	၃၁	၁	
၁သိန်းအထက်နှင့် ၂သိန်းအထိ	၉၇	၄၀	၂	
၂သိန်းအထက်နှင့် ၃သိန်းအထိ	၄၁	၁၀	၁	
၃သိန်းနှင့်အထက်	၃၆	၂	၀	
စုစုပေါင်း	၂၁၁	၈၅	၄	

သတင်း အချက်အလက်များကို ရရှိဖူးခြင်း

ဗဟုသုတထင်မြင်ချက်

ယှဉ်တွဲလေ့လာတွေ့ရှိချက်

တီဘီရောဂါနှင့်ပတ်သက်သည့် ကူးစက်မှုမှ ကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိဖူးခြင်း ရှိ/မရှိနှင့် ယှဉ်တွဲ လေ့လာချက်

ကူးစက်/ကာကွယ် သတင်းအချက် အလက်ရရှိဖူးခြင်း	မကောင်းဆိုးဝါးရောဂါဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်း ရှိ/မရှိ				မျိုးရိုးဗီဇနှင့်ဆိုင်သော ရောဂါဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်း ရှိ/မရှိ			
	မရှိ	ရှိ	မဖြေ	Chi-Square Tests	မရှိ	ရှိ	မဖြေ	Chi-Square Tests
မရ	၂၆	၅	၁	P value: ၀.၀၀၀	၂၉	၂	၁	P value: ၀.၀၀၃
ရ	၂၃၇	၂၀	၁		၂၃၃	၂၂	၃	
ဖြေကြား ခြင်း မရှိ	၅	၂	၃		၇	၀	၃	
စုစုပေါင်း	၂၆၈	၂၇	၅		၂၆၉	၂၄	၇	

သိသာစွာဆက်စပ်မှုရှိ

သတင်း အချက်အလက်များကို ရရှိဖူးခြင်း

&

အလေ့အကျင့်

ယှဉ်တွဲလေ့လာတွေ့ရှိချက်

တီဘီရောဂါဆိုင်ရာဆေးဝါးများအား ပုံမှန်နှင့်မပျက်မကွက် သောက်သုံးရန် အရေးကြီးကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိဖူးခြင်း ရှိ/မရှိ နှင့်

သတင်းအချက်အလက်	ရောဂါလက္ခဏာများ လျော့နည်းသွားပါကဆေးသောက်သုံးခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းခြင်း				ပြောင်းရွှေ့ မည်ဆိုပါကဆက်သွယ်အကြောင်းကြားခြင်း ရှိ/မရှိ			
	မရှိ	ရှိ	မဖြေ	Chi-Square Tests	မရှိ	ရှိ	မဖြေ	Chi-Square Tests
မရ	၁	၁	၀	P value: 0.000	၀	၂	၀	P value: 0.000
ရ	၂၅၅	၃၇	၃		၁၈	၂၇၆	၁	
ဖြေကြား ခြင်း မရှိ	၂	၀	၁		၀	၁	၂	
စုစုပေါင်း	၂၅၈	၃၈	၄		၁၈	၂၇၉	၃	

သိသာစွာဆက်စပ်မှုရှိ

ဆေးစားရန် ထောက်ပံ့ပေးသည့် အချက်အလက်

အခက်အခဲများ

ယှဉ်တွဲလေ့လာတွေ့ရှိချက်

ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးသည့် မိသားစုဝင်သို့မဟုတ် အိမ်နီးချင်း တစ်ဦးဦး ရှိခြင်းနှင့် ပုံမှန်နှင့်မပျက်မကွက် သောက်သုံးရန် အခက်အခဲများရှိခြင်း ယှဉ်တွဲ လေ့လာချက်

မိသားစုဝင်(သို့) အိမ်နီးချင်း	မပျက်မကွက် သောက်ရန် အခက်အခဲ မရှိ	မပျက်မကွက် သောက်ရန် အခက်အခဲရှိ	ဖြေကြားခြင်း မရှိ	Chi-Square Tests
မရှိ	၅၈	၅	၁	P value: ၀.၀၀၀
ရှိ	၁၈၉	၄၂	၀	
ဖြေကြား ခြင်း မရှိ	၄	၀	၁	
စုစုပေါင်း	၂၅၁	၄၇	၂	

ရောဂါကုသမှုခံယူနိုင်ရန် ငွေကြေးတတ်နိုင်မှု ရှိခြင်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲ သွားရောက်ပြသရန်ခရီးစရိတ်ကုန်ကျမှု အလွန်များပြားခြင်း ရှိ/မရှိ ယှဉ်တွဲ လေ့လာချက်

ငွေကြေးတတ်နိုင်မှု	ခရီးစရိတ် ကုန်ကျမှုမရှိ	ခရီးစရိတ် ကုန်ကျမှုရှိ	ဖြေကြားခြင်း မရှိ	Chi-Square Tests
မရှိ	၆၀	၂၂	၃	P value: ၀.၀၀၀
ရှိ	၁၃၉	၆၉	၃	
ဖြေကြားခြင်း မရှိ	၂	၀	၂	
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □	□ □	□	

ဆွေးနွေးချက်များ

DISCUSSION

ဆွေးနွေးချက်များ (DISCUSSION)

- ဖြေဆိုသူများ အနေဖြင့် အမျိုးသားလူနာများ ပိုမိုဖြေဆိုထား
- အသက်အုပ်စု အနေဖြင့် (၃၁-၄၅)အုပ်စုမှာ (၅၉.၃%)ဖြစ်ပြီး အများဆုံးဖြစ်တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားသူ လူနာအများစုမှာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သော အရွယ် ဖြစ်၍ ရောဂါ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကြောင့် လူမှုစီးပွားအခြေ အနေများကို ထိခိုက်နိုင်
- ဗမာလူမျိုး(၁၅၅)ဦးမှ အများဆုံး ဖြေဆိုထားပြီးအခြားလူမျိုးများမှလည်း ဖြေဆိုထားခြင်းကို တွေ့ရှိရပြီး တီဘီ ရောဂါအနေဖြင့် လူမျိုးမရွေးဖြစ်ပွားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရ
- အလုပ်အကိုင်အခြေအနေတွင် ကာယလုပ်သား (စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ ယာဉ်မောင်း၊ ဈေးရောင်း)သူမှာ ၁၈၅ ဦးရှိပြီး (၆၁.၄%) အများဆုံး ဖြစ်
- ကျောင်းသား(၁၇)ဦး (၅.၇%) တွေ့ရှိရသည့်အတွက် အခြားကျောင်းသား/ သူများအား မကူးစက်စေရန်အတွက် ကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများသိရှိရန်လိုအပ်
- ဆေးပတ်ပြည်ရန် (၆)လမှ (၈)လကြားသောက်ရမည်ကို သိရှိသူ ၂၉၅ဦး (၉၈.၃%)ဖြစ်၍ မသိရှိသူ ၂ဦး(၀.၇%) ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သိရှိသူများသည်အတွက် အများပြည်သူများအကြား တီဘီ ရောဂါဆိုင်ရာ မှန်ကန်သောကုသမှု ဗဟုသုတရှိခြင်းသည် အားသာချက်တစ်ခုဖြစ်
- အမျိုးသားတီဘီ ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး စီမံကိန်း၏ စာတမ်းနှင့်တီဘီရောဂါနှင့်ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတ၊ ခံယူချက်၊အလေ့အထ လေ့လာခြင်းစာတမ်းတွင်လည်း မြို့နယ်(၅၀)မှ ကျေးလက် နှင့်မြို့ပြ စုစုပေါင်း (၆၉၁၁)ဦးကို မေးမြန်းခြင်းနှင့် ဝိုင်းဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ (၉%)မှာ ဗဟုသုတ အလွန်ကောင်းမွန်ပြီး (၆၄%)ခန့်မှာ အသင့်အတင့် ၊ (၂၇%)ခန့်မှာ ဗဟုသုတ၊ အလွန်နည်းကြောင်း ၊ ကျေးလက်နေပြည်သူများတွင် ဗဟုသုတပိုနည်းကြောင်း တွေ့ရှိရ
- တီဘီဆေးစား နေသည့် အချိန်တွင် ရရှိသော ကျန်းမာရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများ ကြောင့်ဟု သုံးသပ်ရ

ဆွေးနွေးချက်များ (DISCUSSION)

- အယူအဆများယွင်းသူများ ရှိနေသေးကြောင်း သိရှိရ၍ လူနာများ၏ သဘောထားခံယူချက် များ မှန်ကန်လာစေရေးအတွက် ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသေးကြောင်း သုံးသပ်ရ
- ပြောင်းရွှေ့မည်ဆိုပါက အကြောင်းမကြားဟု ဖြေကြားသူ ၁၈ဦး (၆.၀%) ရှိနေသည့်အတွက် လွှဲပြောင်းစနစ်နှင့် ဆေးစားပျက်ကွက်သူလူနာအာ လိုက်လံဖော်ထုတ်သောစနစ်အား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ်နေသေး ကြောင်းသုံးသပ်ရ
- သောက်သုံးနိုင်ခြင်း မရှိသူ များ တွေ့ရှိရသည့်အတွက် ၎င်းလူနာများအား လိုအပ်သော ကူညီမှုများ ဆောင်ရွက် ပေးရန် လိုအပ်နေ
- (၆)လတာကာလမပြီးဆုံးမီတွင် ရောဂါလက္ခဏာများ လျော့နည်း သွားပါက ဆေးသောက် သုံး ခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းမည်ဟုဖြေကြားသူ ၃၈ဦး (၁၂.၇%) ဖြစ်သည့်အတွက် ဆေးယဉ်ပါး မှုများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော အကြောင်းအရင်းများ ဖြစ်နိုင်
- စိတ်ရောဂါရှိသူ ၁၇ဦးနှင့် အရက်စွဲခြင်းရှိသူ ၁၆ဦး ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အတွက် အခြား သူများအား ကူးစက်နိုင်ခြင်း၊ ဆေးသောက် မှန်ကန် စေရေးနှင့် ဆေး၏ဘေးထွက် ဆိုးကျိုး များ ခံစားရနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ၎င်းလူနာ များအား အခြားသူများထက် ဝရ စိုက် ရန် လိုအပ်ကြောင်းသုံးသပ်ရ

ဆွေးနွေးချက်များ (DISCUSSION)

- ၂၀၁၅-ခုနှစ်တွင် India နိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော Putera et al. BMC Res Notes (2015) Knowledge and perception of tuberculosis and the risk to become treatment default among newly diagnosed pulmonary tuberculosis patients treated in primary health care, 8:238 စာတမ်းတွင် လူဦးရေ (၃၀၀) ဦးအား မေးမြန်းခဲ့ရာ တီဘီဆေးသောက် ပျက်ကွက်သူများထဲတွင် အရက်စွဲသူ ၁၂ (၂၆.၇%) တွေ့ရှိရပါသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံအများစု၌ တီဘီဆေးစားလူနာများတွင် အရက်စွဲသူများသည် ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် တွေ့ရှိရ
- တီဘီရောဂါကုသမှုခံယူနေစဉ်ကာလအတွင်း ငွေကြေး တတ်နိုင်မှုမရှိသူ ၈၅ ဦး ၊ ငွေကြေး ထောက်ပံ့ပေးမည့် မိသားစုဝင်မရှိသူ မရှိသူ ၆၄ ဦး၊ ကူညီစောင့်ရှောက်ရန် မိသားစုဝင်မရှိသူ ၅၅ ဦး)၊ (DOT Provider) မရှိသူ ၉၆ ဦး ၊ ရှိသည့်အတွက် တီဘီဆေးစားမပျက်စေရေး အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုအပ် နေသော အချက်များ
- နောက်ဆက်တွဲ သွားရောက် ပြသရန် ခရီးစရိတ်ကုန်ကျမှု အခြားခက်အခဲများ ဆေးဝါးများ အား ပုံမှန်နှင့် မပျက်မကွက် သောက်သုံးရန် အခက်အခဲများ ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည့်အတွက်ဆေးအတွက် ငွေကြေး ကုန်ကျမှုမရှိ သော်လည်း ခရီးစရိတ်၊ ဆေးသောက်နေစဉ်ကာလအတွင်း အလုပ်မလုပ်နိုင်ပါက မိသားစု အတွက် အခြားကုန်ကျများ လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်ရ

စာတမ်း၏အားသာချက်၊အားနည်းချက်များ

စာတမ်း၏အားသာချက်

- (၁) စာတမ်းအတွက် သုတေသနမေးခွန်းများမေးမြန်းရန် လေ့ကျင့်ပေးထားသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအား အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊
- (၂) (၁၀)မြို့နယ်အားလုံး၌ တီဘီဆေးစားလူနာများကို ကိုယ်စားပြုသော လူနာ များအား မေးမြန်းနိုင်ခဲ့ခြင်း၊
- (၃) မေးခွန်းများ မေးမြန်းရန်အတွက် သွားရောက်ရန်မလိုဘဲ တီဘီဆေးစား လူနာများမှ ဆေးယူရန်အတွက် လာရောက်စဉ် မေးမြန်းနိုင်ခဲ့ခြင်း၊
- (၄) မေးမြန်းသော မေးခွန်းများမှာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ လှို့ဝှက်ချက်များ မပါဝင်ဘဲ လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်သော မေးခွန်းများဖြစ်ခြင်း၊
- (၅) ဖြေဆိုသောလူနာများမှာ တီဘီရောဂါနှင့် ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတများ၊ အချက်အလက်များကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများမှ ရရှိထားသည့်အတွက် ဖြေဆိုရာတွင် မှန်ကန်မှုများခြင်း၊
- (၆) မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းဝင်များ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို ရရှိ ခဲ့ခြင်း။

စာတမ်း၏အားနည်းချက်များ

- (၁) သုတေသနပြုသူများအနေဖြင့် မိခင်ဌာန၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များပြားခြင်းကြောင့် သုတေသန လုပ်ငန်းကို အားစိုက်လုပ်ကိုင်နိုင်မှု အားနည်း ခြင်း၊
- (၂) သုတေသနလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် အချိန်ကာလတိုတောင်းမှုကြောင့် မေးခွန်းများ တည်ဆောက် ရာတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ထည့်သွင်းမေးမြန်းနိုင်မှု အားနည်းခြင်း၊
- (၃) ဖြေဆိုသူများမှ အချို့မေးခွန်းများကို သဘောပေါက်မှုအားနည်းသဖြင့် ဖြေဆိုမှုတွင် လိုအပ်ချက်များ ရှိခြင်း၊ (ဥပမာ-ဝင်ငွေ၊ အလုပ်အကိုင်နှင့်ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ)

အကြံပြုချက်

Recommendations

အကြံပြုချက် (Recommendations)

- ၁။ တီဘီရောဂါအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျန်းမာရေးပညာပေး လုပ်ငန်းများကို ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၊ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဝင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ၂။ ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ ၊ အလုပ်ရှင်များမှ ၎င်းတို့၏ဝန်ထမ်းများ၊ ကုသမှု သွားရောက်ရန်အတွက် လိုအပ်သောအချိန်များအား ညှိနှိုင်းခွင့်ပြုပေးရန်နှင့် လိုအပ်သောအထောက်အပံ့များကို တတ်နိုင်သမျှ စီစဉ်ပေးရန်၊
- ၃။ မြို့နယ်ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များမှ ဆေးသောက်နေသော လူနာများ စာရင်းအား ရယူထားပြီး လိုအပ်သော ပံ့ပိုးမှုများ စီစဉ်ပေးရန်၊
- ၄။ ကျန်းမာရေးဌာနမှလည်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးချိန်အား ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက် ပေးရန်၊
- ၅။ DOT Provider စနစ်အား ရေရှည်ဆောင်ရွက်သွားရန်နှင့် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးရန် ၊

အကြံပြုချက် (Recommendations)

၆။ Defaulter Tracking , Referral System တို့အား ပိုမိုလုပ်ဆောင်သွားရန် ၊

၇။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးတိုးမြှင့်ရန်နှင့် ပြည်သူလူထုနှင့်ဆက်ဆံရေးအား အလေးထားပေးရန်၊

၈။ ကျန်းမာရေးအဆောက်အဦများ၏ ဥပတိရုပ်သန့်ရှင်းခံညားစေရေးအတွက် အလေးထားဆောင်ရွက်ပေးရန်၊

၉။ မိခင်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဝင်များမှ တီဘီဆေးစားလူနာများ၏ အခက်အခဲများကို သိရှိပြီး ပိုမိုပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ။

သထုံမြို့နယ်တွင် သုတေသနစာတမ်းကောက်ယူရာ၌ ပြည်နယ်မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူးနှင့် အဖွဲ့ဝင်များမှ တီဘီဆေးစားလူနာများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်စဉ်

ရေးမြို့နယ်တွင် သုတေသနစာတမ်းကောက်ယူရာ၌ မြို့နယ်မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း အဖွဲ့ဝင်များမှ တီဘီဆေးစားလူနာများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်နေပုံ

ဘီးလင်းမြို့နယ်တွင် သုတေသနစာတမ်း ကောက်ယူရန် အတွက် မေးမြန်းမည့်သူအား မေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်အား ရှင်းလင်းပြောကြားစဉ် မြို့နယ် မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဝင်များမှ ကြီးကြပ်စဉ်

ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင် သုတေသနစာတမ်း ကောက်ယူရန် အတွက် မေးမြန်းမည့်သူအား မေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်အား ရှင်းလင်းပြောကြားစဉ် မြို့နယ် မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဝင်များမှ ကြီးကြပ်စဉ်

THANK YOU

